

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1974/10

Karar Sayısı:1974/12

Karar günü:25/4/1974

Resmi Gazete tarih/sayı:21.6.1974/1974/14922

İtiraz yoluna başvuran : Kuyucak Sulh Hukuk Mahkemesi.

İtirazın konusu : 17/2/1926 günlü, 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin 443. maddesinin ikinci fıkrasını Anayasa'nın 10., 11., 12., ve 36. maddelerine aykırı gören mahkeme Anayasanın değişik 151. maddesine dayanarak Anayasa Mahkemesine başvurmuştur.

I- OLAY :

Mirasçılığın saptanması için açılarak Kuyucak Sulh Hukuk Mahkemesinin 1974/127 sayısını alan davanın 4/4/1974 günlü ilk duruşmasında nüfus memurluğundan gelen yazıyı inceleyen ve tanıkları dinleyen mahkeme mirasçılar arasında baba yönünden nesebi sahih olmayan bir çocuk bulunduğu ve Türk Kanunu Medenisinin "Sahih olmayan nesepte miras" kenar başlığını taşıyan 443. maddesinin ikinci fıkrasının davada uygulanması gerektiği sonucuna varmış ve bu kuralı Anayasanın 10., 11., 12., 36. maddelerine aykırı görerek Anayasanın değişik 151. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesine başvurulmasına ve davanın geri bırakılmasına karar vermiştir.

II- İTİRAZ KONUSU YASA KURALI :

17/2/1926 günlü, 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin ikinci fıkrasının Anayasaya aykırılığı ileri sürülen 443. maddesi-Üçüncü Tertip, Düstur, Cilt 7, sayfa 311 deki metne göre- şöyledir :

"Madde 443- Nesebi sahih olmayan hısımlar, ana tarafından nesebi sahih hısımlar gibi mirasçılık hakkını haizdir. Bunların baba cihetinden mirasçı olabilmeleri; babalarının kendilerini tanımış veya babalıklarına hüküm sudur etmiş bulunmasına mütevakıftır.

Baba tarafından nesebi sahih olmayan bir çocuk yahut füruu babasının nesebi sahih fürularıya içtima ederse; nesebi sahih bir çocuğa veya ferilerine isabet eden hissenin yarısını alırlar."

III- İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi içtüzüğünün 15. maddesi uyarınca 25/4/1974 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında rapor, Kuyucak Sulh Hukuk Mahkemesinin 4/4/1974 günlü, 1974/127 sayılı yazısına bağlı olarak gelen aynı gün ve sayılı gerekçeli karar ile dava dilekçesi, Kuyucak Nüfus Memurluğunun 4/3/1974 günlü yazısı ve duruşma tutanağı örnekleri, işin kapsamına giren kanun kuralları ve konuyu ilgilendiren öteki metinler okunduktan sonra önce mahkemenin itiraz yoluna başvurmaya yetkili bulunup bulunmadığı üzerinde durulmuştur.

Anayasanın değişik 151. ve 22/4/1962 günlü, 44 sayılı Kanunun 27. maddeleri kurallarına göre bir mahkemenin herhangi bir kanun kuralını, Anayasaya uygunluk denetiminden geçirilmesi için Anayasa Mahkemesine getirebilme yetkisini kazanması, elinde görmekte olduğu bir davanın bulunmasından başka ayrıca Anayasa Mahkemesine getirdiği kanun kuralını o davada uygulama durumunda olmasına bağlıdır.

Esas Sayısı:1974/10
Karar Sayısı:1974/12

Kuyucak Sulh Hukuk Mahkemesinin elinde bakmakta olduğu bir davanın bulunduğunda kuşku yoktur. Bu davanın niteliğı yukarıda "Olay" bölümünde açıklanmıştır. Mahkemenin itiraz konusu yasa kuralını bu davada uygulama durumunda bulunup bulunmadığı aşığıda tartışılacaktır.

İtiraz yoluna başvuran mahkemenin saptadığı duruma göre miras bırakanın ölümü ile geriye eşi, eşinden 1926 - 1943 yılları arasında doğma beş çocuğı ve ayrıca 1935 yılında bir başka kadından doğmuş bir çocuğı kalmıştır. Mahkeme, başka kadından doğma çocuğun nüfus kütüğüne geçirilişi biçimini ve dayanaklarını araştırmaksızın Türk Kanunu Medenisinin 443. maddesinin ikinci fıkrasının davada uygulanması gerektiğı ve bu kuralın da Anayasaya aykırı olduğı görüşüne varmıştır.

Başka kadından doğma çocuğun nüfus kütüğüne miras bırakanın oğlu olarak geçirilmesi biçiminin ve dayanaklarının itiraz konusu 443. maddenin ikinci fıkrasının mahkemenin davada uygulayacağı kural olup olmadığını ortaya koyma bakımından önemi ve etkisi açıktır. 443. maddenin birinci fıkrasına göre nesebi sahih olmayan çocuğun baba yönünden mirasçı olabilmesi başka bir deyimle aynı maddenin ikinci fıkrasının davada uygulanabilmesi için babanın çocuğı tanımış veya babalığına hükmedilmiş olması zorunludur. Kanunî Medenin 292. maddesi evli erkek ve kadınların zinasından doğan çocuğun tanınmasını yasaklamakta; 310. maddenin ikinci fıkrası ise cinsî münasebet zamanında evli olan davalının babalığına hükmedilemeyeceğı kuralını getirmektedir. Miras bırakanın çocuğı tanımaya veya babalığına hükmedilmesine yasal olanak bulunmayınca 443. maddenin ikinci fıkrasının olayda uygulanması da düşünülemez. Burada ancak babanın yasağı rağmen çocuğı tanımış ve ilgililerce Kanunu Maddenin 294. maddesi uyarınca yasal süresi içinde tanımaya itiraz edilmemiş olması olasılığı akla gelebilir ve ancak böyle bir durum gerçekleşirse 443. maddenin ikinci fıkrasının davada uygulanması söz konusu olabilir.

Öte yandan konu, 8/5/1945 gününde yürürlüğe giren 30/4/1945 günlü, 4727 sayılı (Tescil edilmeyen birleşmelerle bunlardan doğan çocukların tesciline ve gizli kalmış nüfus vakalarının cezasız olarak kaydına dair Kanun) kapsamına da girebilir görünmektedir. Bu yasa uyarınca evli bir erkekle evli olmayan bir kadının birleşip karı koca halinde yaşamalarından doğmuş çocukların Kanunun 5 .ve 9. maddelerindeki koşullara uyulup nesebi sahih olarak tescil edilmeleri olanağı vardır. Aynı konuda çıkan kanunların sonuncusu 8/4/1965 gününde yürürlüğe girip 7. maddesine göre bu günden başlayarak beş yıl sonra yürürlükten kalkacak olan ve kapsadığı dönemi 4/10/1926 gününe dek götüren 29/3/1965 günlü, 554 sayılı Yasadır. Bu çeşit kanunların açtığı yoldan yararlanılarak usulünce bir işlem veya hüküm tesis edilmişse çocuk nesebi sahih olarak nüfus kütüğüne geçeceği için mahkeme genelde itiraz konusu kuralı uygulama durumunda olamayacaktır.

Yukarıdan beri ayrıntılarıyla açıklandığı üzere mahkemenin bakmakta olduğı davada itiraz konusu kuralı uygulama durumunda bulunduğı açıkça anlaşılammaktadır. İtiraz Anayasanın değişik 151. maddesine uygun değildir; reddedilmesi gerekir.

IV- SONUÇ:

Mahkemenin bakmakta olduğı davada itiraz konusu kuralı uygulama durumunda bulunduğı açıkça anlaşılammadığından Anayasanın değişik 151. maddesine uymayan itirazın reddine 25/4/1974 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye	Üye
Muhittin Taylan	Avni Givda	Kemal Berkem	Şahap Arıç

Esas Sayısı:1974/10
Karar Sayısı:1974/12

Üye
İhsan Ecemiş

Üye
Ahmet Akar

Üye
Halit ZARBUN

Üye
Abdullah ÜNER

Üye
Kâni VRANA

Üye
Ahmet KOÇAK

Üye
Muhittin GÜRÜN

Üye
Lütfi ÖMERBAŞ

Üye
Şevket MÜFTÜGİL

Üye
Nihat O.
AKÇAKAYALIĞLU

Üye
Ahmet H. BOYACIĞLU